EUROOPAN
KOMISSIO

Bryssel 12.12.2019
COM(2019) 623 final

2019/0273 (COD)

Ehdotus

EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUS

unionin oikeuksien harjoittamisesta kansainvälisten kauppasääntöjen soveltamista ja täytäntöönpanoa varten annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 654/2014 muuttamisesta

PERUSTELUT

1. EHDOTUKSEN TAUSTA

• Ehdotuksen perustelut ja tavoitteet

Tämä ehdotus koskee unionin oikeuksien harjoittamisesta kansainvälisten kauppasääntöjen soveltamista ja täytäntöönpanoa varten ja yhteisön menettelyistä yhteisessä kauppapolitiikassa kansainvälisen kaupan säännöissä yhteisölle annettujen, erityisesti Maailman kauppajärjestössä (WTO) käyttöön otettujen oikeuksien käyttämisen varmistamiseksi annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 3286/94 muuttamisesta 15 päivänä toukokuuta 2014 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston (EU) N:o 654/2014[1], jäljempänä ’täytäntöönpanoasetus’ tai ’asetus’, muuttamista. Muutoksen tarkoituksena on suojata kansainvälisiin kauppasopimuksiin perustuvia unionin etuja tilanteissa, joissa kolmannen maat hyväksyvät laittomia toimenpiteitä ja estävät riitojenratkaisuprosessin. Asetusta ei alun perin suunniteltu niin, että sillä puututtaisiin tällaisiin tilanteisiin, mutta hiljattaisen kehityksen – eli Maailman kauppajärjestön WTO:n sopimuksen mukaisen riitojenratkaisun estämisen – vuoksi unionin on toimittava mahdollisimman nopeasti etujensa suojaamiseksi.

Unionin prioriteettina on kansainvälisiin kauppasopimuksiin perustuvien unionin oikeuksien tehokas täytäntöönpano, ja ehdotus on tämän prioriteetin mukainen. Komission poliittisissa suuntaviivoissa todetaan, että ”meidän on varmistettava, että voimme käyttää oikeuksiamme muun muassa määräämällä seuraamuksia, jos jotkin tahot estävät kauppakonfliktin ratkaisun”[2], ja sama viesti tuodaan esiin kauppapolitiikasta vastaavan komissaarin toimeksiantokirjeessä[3].

Ehdotetulla muutoksella laajennetaan täytäntöönpanoasetuksen soveltamisalaa, jotta voidaan toimia riitojenratkaisutilanteissa, jotka on estetty. Muutos on hyväksyttävä erittäin nopeasti, jotta varmistetaan unionin oikeuksien suojaaminen. Jotta lainsäätäjät pystyisivät hyväksymään ehdotuksen nopeasti, muita muutoksia ei ehdoteta.

– *Riitojenratkaisun estäminen*

WTO:n riitojenratkaisuelin ei ole yli kahteen vuoteen kyennyt täyttämään WTO:n valituselimessä avoimina olevia paikkoja. Nimitysten estämisen vuoksi valituselimessä on vain yksi jäsen 11 päivästä joulukuuta 2019. Näin ollen valituselin ei pysty käsittelemään uusia valituksia kyseistä päivästä lähtien. WTO:n jäsenet voivat välttää sitovia päätöksiä ja kiertää kansainvälisiä velvoitteitaan valittamalla paneelin raporteista. Jos paneelin raportista valitetaan, mutta valituselin ei kykene toimimaan, riita joutuu oikeudelliseen tyhjiöön ja jää ratkaisematta (tähän on viitattu valittamisella ”tyhjiöön”). Tämä tarkoittaa sitä, että näissä tilanteissa WTO:n riitojenratkaisujärjestelmä ei ole sitova. Viime kädessä unionin taloudelliset edut vaarantuvat, jos kansainvälisiä sääntöjä ei voida panna tosiasiallisesti täytäntöön.

---

1 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 654/2014, annettu 15 päivänä toukokuuta 2014, unionin oikeuksien harjoittamisesta kansainvälisten kauppasääntöjen soveltamista ja täytäntöönpanoa varten ja yhteisön menettelyistä yhteisessä kauppapolitiikassa kansainvälisen kaupan säännöissä yhteisölle annettujen, erityisesti Maailman kauppajärjestössä (WTO) käyttöön otettujen oikeuksien käyttämisen varmistamiseksi annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 3286/94 muuttamisesta (EUVL L 189, 27.6.2014, s. 50).

2 Poliittiset suuntaviivat seuraavalle Euroopan komissiolle 2019–2024. https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/political-guidelines-next-commission_fi.pdf

3 Komission puheenjohtajan Ursula von der Leyenin toimeksiantokirje 1. joulukuuta 2019 kauppapolitiikasta vastaavalle komissaarille.

Tässä tilanteessa unioni on toiminut intensiivisesti kahdella suunnalla: i) se on tehnyt ehdotuksia puuttuakseen ongelmiin, joita aiheutuu siitä, että WTO:n jäsen estää nimitykset eikä näin ollen sitoudu WTO:n jäsenyyteen[4], ja ii) se laatii varautumistoimia väliaikaisjärjestelyn muodossa; tarkoituksena on ottaa käyttöön WTO:n valitusmekanismin kaltainen mekanismi siihen asti, että sen toiminta palautuu ennalleen, käyttämällä välimiesmenettelyä WTO:n riitojenratkaisua koskevan sopimuksen, jäljempänä 'DSU-sopimus', 25 artiklan nojalla.[5] Tällaiseen väliaikaisjärjestelyyn sisältyy edelleen valituksen tutkinta, minkä ansiosta siitä saadaan kahdesta vaiheesta koostuvan WTO:n ratkaisuprosessin loppuun saattamisen jälkeen lopullinen ratkaisu mutta myös ratkaisu, joka voidaan panna täytäntöön WTO:n sääntöjen nojalla. Kyseessä on tilapäisratkaisu, jonka tarkoituksena on toiminnan jatkaminen siihen asti, kun valituselimen toiminta jälleen jatkuu. Väliaikaisjärjestely ei kuitenkaan ole automaattinen mekanismi, ja se edellyttää muiden WTO:n jäsenten yksilöllistä hyväksyntää.

Vaarana on myös, että unionin muita kansainvälisiä kauppasopimuksia – sekä kahdenvälisiä että alueellisia sopimuksia ja etenkin vanhempia sopimuksia – koskeva riitojen ratkaisu estyy, kun kolmas maa ei tee tarvittavaa yhteistyötä, jotta riitojen ratkaisu toimisi. Kolmas maa voi esimerkiksi olla nimittämättä välimiestä, eikä riitojenratkaisumenettelyssä ole mitään varajärjestelyä, jotta tästä huolimatta voitaisiin edetä. Tällaisessa tilanteessa unionin taloudelliset edut vaarantuvat ja vaativat suojelemista siten kuin edellä on esitetty. Tilanne on sitäkin merkityksellisempi, kun otetaan huomioon, että unionissa kiinnitetään yhä suurempaa huomiota täytäntöönpanoon. Odotettavissa on myös riitojenratkaisun enenevä käyttö unionin kahdenvälisissä ja alueellisissa vapaakauppasopimuksissa, kun useampia näistä sopimuksista ryhdytään soveltamaan ja niissä määrätään WTO plus -velvoitteista. Unioni onkin hiljattain pannut vireille kolme ensimmäistä tällaista asiaa.

– *Täytäntöönpanoasetus*

Lissabonin sopimuksen voimaantulon myötä Euroopan parlamentti ja neuvosto hyväksyivät täytäntöönpanoasetuksen yhteisenä lainsäädäntökehyksenä, jolla pannaan täytäntöön kansainvälisiin kauppasopimuksiin perustuvat unionin oikeudet ja joka perustuu selviin ja ennustettaviin sääntöihin komission toimintaa varten. Lainsäätäjät antoivat komissiolle valtuudet hyväksyä nopeasti täytäntöönpanosäädöksiä Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT-sopimuksen) 291 artiklan nojalla asetuksessa vahvistetun soveltamisalan puitteissa, nimenomaisesti esitetyissä rajoissa ja nimenomaisesti esitettyjen kriteerien mukaisesti.

Komissio voi hyväksyä asetuksen nojalla seuraavan tyyppisiä kauppapoliittisia toimenpiteitä: tullit, tavaroiden tuontia tai vientiä koskevat määrälliset rajoitukset sekä toimenpiteet julkisten hankintojen alalla. Tällaiset toimenpiteet olisi valittava ja suunniteltava objektiivisten kriteereiden pohjalta, joita ovat muun muassa se, miten tehokkaasti toimenpiteillä kannustetaan kolmansia maita noudattamaan kansainvälisiä kauppasääntöjä, voidaanko toimenpiteillä auttaa unionissa talouden toimijoita, joihin kolmansien maiden toimenpiteet vaikuttavat, sekä pyrkimys minimoida unioniin kohdistuvat kielteiset taloudelliset vaikutukset, myös kun on kyse olennaisen tärkeistä raaka-aineista.

[4] Prosessin johdossa on Uuden-Seelannin suurlähettiläs Walker, joka on WTO:n riitojenratkaisuelimen puheenjohtaja.

[5] Euroopan unionin neuvosto hyväksyi aloitteen 27 päivänä toukokuuta 2019 ja 15 päivänä heinäkuuta 2019. Euroopan parlamentti antoi 28 päivänä marraskuuta 2019 aloitetta puoltavan päätöslauselman.

Asetuksen soveltamisala ulottuu täytäntöönpanoasetusten hyväksymiseen, keskeyttämiseen, muuttamiseen ja päättämiseen seuraavien osalta:

a) unionin oikeuksien täytäntöönpano sitovien monenvälisten ja kahdenvälisten riitojenratkaisusääntöjen nojalla;

b) tasapainottavat toimenpiteet monenvälisten ja kahdenvälisten suojatoimenpiteitä koskevien sääntöjen nojalla; ja

c) tasapainottavat toimenpiteet tapauksissa, joissa kolmas maa muuttaa vuoden 1994 GATT-sopimuksen XXVIII artiklan mukaisia myönnytyksiään.

Etenkin kun on kyse unionin oikeuksien täytäntöönpanosta sitovan monenvälisen ja kahdenvälisen riitojenratkaisun nojalla, komissiolla on valtuudet ottaa käyttöön kauppapoliittisia toimenpiteitä, jos kolmas maa pitää voimassa laittomia toimenpiteitä. Tarkoituksena on kannustaa kolmatta maata noudattamaan sääntöjä unionin etujen suojaamiseksi. Tällaiset toimenpiteet ovat kuitenkin mahdollisia vain, kun kolmannen maan toimenpidettä koskeva riitojenratkaisumenettely on saatettu onnistuneesti päätökseen.

Sen vuoksi asetuksessa ei säädetä valtuuksista tilanteissa, joissa riitojenratkaisumenettely ei toimi eikä sitä sen vuoksi saada päätökseen, kuten tilanteessa, jossa riitojenratkaisumekanismi on estetty. Tällä ehdotuksella, jolla muutetaan täytäntöönpanoasetusta, korjataan tämä aukko laajentamalla täytäntöönpanoasetuksen nojalla toimet käynnistävät tekijät koskemaan tällaisia tilanteita.

– *Poliittiset näkökohdat*

Ehdotetun muutoksen keskeisenä tavoitteena on puuttua tilanteisiin, joissa – sen jälkeen kun unioni on saanut myönteisen ratkaisun WTO:n riitojenratkaisupaneelilta – prosessi estyy, koska toinen osapuoli valittaa WTO:n paneelin raportista ”tyhjiöön” eikä suostu väliaikaiseen välimiesmenettelyyn DSU-sopimuksen 25 artiklan nojalla. Tällaisissa tilanteissa riitojenratkaisuprosessista ei saada sitovaa tulosta.

Ehdotettua muutosta voidaan soveltaa myös samanlaisiin tilanteisiin, joita saattaa syntyä muiden kansainvälisten kauppasopimusten nojalla, etenkin alueellisten tai kahdenvälisten sopimusten nojalla, jos kolmas maa ei toimi tarvittavassa yhteistyössä, jotta riitojenratkaisu toimisi. Kolmas maa voi esimerkiksi olla nimittämättä välimiestä, eikä sovittelumenettelyssä ole mitään varajärjestelyä, jotta tästä huolimatta voitaisiin edetä.

Ehdotus kattaa nämä kaksi tilannetta johdonmukaisuuden ja tehokkuuden vuoksi. Molempien tilanteiden taustalla ovat samat syyt, ja niistä molemmista aiheutuu samat negatiiviset seuraukset unionin taloudellisille eduille. Yhteisenä piirteenä on, että unionin olisi kyettävä panemaan oikeutensa täytäntöön ja että tämä pitäisi tehdä mahdollisimman kattavasti riippumattoman riitojenratkaisun kautta. Jos tämä ei ole mahdollista ja toinen osapuoli on vastuussa sitovan riippumattoman riitojenratkaisun toiminnan estämisestä, unionin pitäisi kuitenkin kyetä panemaan oikeutensa täytäntöön.

Tällä ehdotuksella varmistetaan, että unionilla on käytössään tarvittavat välineet taloudellisten etujensa suojaamiseksi, jos se osoittautuu tarpeelliseksi. Toimintamalli kuvastaa unionin sitoutumista monenvälisyyteen ja sitovaan riippumattomaan riitojenratkaisuun.

Jos unioni ei toteuttaisi tätä toimea, edellä kuvatun riitojenratkaisutilanteiden estämisen seurauksena olisi, että unioni ei kykenisi suojaamaan oikeuksiaan ajoissa. Tämä voisi jopa

kannustaa kolmansia maita estämään riitojenratkaisua, kun unionilla on kansainvälisen sopimuksen perusteella oikeuksia, joita kolmas maa rikkoo.

Kun hyödynnetään kehystä, joka jo on olemassa asetuksen muodossa, turvataan unionin kyky toimia kiireellisesti. Nopea toiminta on keskeisen tärkeää. Tämä toimintamalli – asetuksen logiikan mukaisesti – on sen vuoksi parempi kuin tavallinen lainsäätämisjärjestys, jossa säädettäisiin kauppapoliittisista toimenpiteistä kussakin yksittäisessä tapauksessa, jossa kolmas maa pitää voimassa sen tyyppisen toimenpiteen, joka rutiininomaisesti menee riitojenratkaisuun, mutta estää riitojenratkaisumenettelyn.

Asetuksen nojalla toteutettujen kauppapoliittisten toimenpiteiden tarkoituksena on kannustaa kolmatta maata lopettamaan unionin kauppasopimuksen rikkominen sen jälkeen, kun unioni on menestyksekkäästi turvautunut riitojenratkaisumenettelyyn. Ehdotetulla muutoksella annetaan unionille mahdollisuus ottaa asetuksen nojalla käyttöön toimenpiteitä rikkomisen lopettamiseksi myös ilman täysimääräistä riitojenratkaisumenettelyä, jos kolmas maa estää tämän.

Ehdotetut toimenpiteet ovat unionin kansainvälisten velvoitteiden mukaisia. Yleinen kansainvälinen julkisoikeus antaa mahdollisuuden – ottaen huomioon tietyt edellytykset, kuten oikeasuhteisuus ja ennakkoilmoitus – ottaa käyttöön vastatoimenpiteitä eli toimenpiteitä, jotka muutoin olisivat vastoin vahinkoa kärsineen osapuolen kansainvälisiä velvoitteita kansainvälisen lain rikkomisesta vastuussa olevaan maahan nähden ja joiden tavoitteena on saada rikkominen loppumaan tai saada siitä korvauksia. Tämä kansainvälinen tapaoikeus on kodifioitu Kansainvälisen oikeuden toimikunnan (YK:n elin) valtioiden vastuuta kansainvälisen oikeuden vastaisista teoista koskeviin artiklaluonnoksiin.[6] Periaatteessa vastatoimenpiteitä toteuttava osapuoli ei vapaudu velvoitteidensa täyttämisestä minkään sovellettavan riitojenratkaisumenettelyn nojalla.[7] Nämä määräykset ovat erityismääräyksiä ja ensisijaisesti sovellettavia suhteessa yleisen kansainvälisen oikeuden vastatoimenpiteitä koskeviin määräyksiin.[8] Jos vastuussa oleva osapuoli ei kuitenkaan tee yhteistyötä vilpittömässä mielessä riitojenratkaisumenettelyssä ja estää näin vahinkoa kärsinyttä osapuolta saattamasta menettelyä päätöksen, mahdollisuus turvautua vastatoimenpiteisiin yleisen kansainvälisen julkisoikeuden nojalla syntyy välttämättä uudelleen. Kansainvälisen oikeuden toimikunta huomauttaa, että mahdollisuus syntyy uudelleen, kun yksi osapuoli ei pane täytäntöön riitojenratkaisumenettelyä vilpittömässä mielessä tai kun osapuolena oleva valtio ei tee yhteistyötä asianomaisen tuomioistuimen perustamiseksi.[9] Ehdotettu muutos toimisi juuri näissä tilanteissa.

- **Yhdenmukaisuus muiden alaa koskevien politiikkojen säännösten kanssa**

Unionin prioriteettina on kansainvälisiin kauppasopimuksiin perustuvien unionin oikeuksien tehokas täytäntöönpano, jotta turvataan työpaikat ja edistetään kasvua unionissa, ja ehdotus on tämän prioriteetin mukainen. Ehdotuksella mukautetaan voimassa olevaa yleistä lainsäädäntökehystä uuteen tilanteeseen.

---

6 Ks. Kansainvälisen oikeuden toimikunta, *Draft Articles on Responsibility of States for Internationally Wrongful Acts*, marraskuu 2001, yleiskokous, viralliset asiakirjat, 55. istunto, täydennysosa nro 10 (A/56/10), IV.E.1, luku II ja erityisesti sen kommentti (1).

7 Ks. edellinen alaviite, 50(2)(a) artikla.

8 Ks. edellinen alaviite, 55 artikla.

9 Ks. edellinen alaviite, 52(3)(b) ja 52(4) artikla ja kommentit (2), (8) ja (9).

- **Yhdenmukaisuus unionin muiden politiikkojen kanssa**

Ehdotus on unionin muun politiikan mukainen, ja sillä vahvistetaan unionin sitoumusta monenvälisyyteen ja riippumattomaan riitojenratkaisuun. Ehdotuksella muutetaan voimassa olevaa täytäntöönpanoasetusta, joka oli jo yhdenmukainen unionin muun politiikan kanssa.

2. OIKEUSPERUSTA, TOISSIJAISUUSPERIAATE JA SUHTEELLISUUSPERIAATE

- **Oikeusperusta**

Ehdotetun säädöksen päätavoite ja -sisältö liittyvät yhteiseen kauppapolitiikkaan, kun otetaan huomioon hyväksyttyjen toimenpiteiden luonne ja tarkoitus, joka on unionin kansainvälisten kauppasopimusten täytäntöönpano. Sen vuoksi ehdotetun muutoksen aineellisena oikeusperustana on SEUT-sopimuksen 207 artikla.

- **Toissijaisuusperiaate (jaetun toimivallan osalta)**

Ei sovelleta. Yhteinen kauppapolitiikka kuuluu unionin yksinomaiseen toimivaltaan. Toissijaisuusperiaatetta ei sovelleta yksinomaiseen toimivaltaan kuuluvilla aloilla.

- **Suhteellisuusperiaate**

Täytäntöönpanoasetuksen ehdotetun muutoksen kautta saavutetaan parhaalla mahdollisella tavalla tavoite kansainvälisiin kauppasopimuksiin perustuvien unionin etujen suojaamisesta tilanteissa, joissa kolmannen maat hyväksyvät laittomia toimenpiteitä ja estävät riitojenratkaisuprosessin. Muutos rajoittuu siihen, että otetaan käyttöön kaksi uutta tekijää, jotka käynnistävät unionin toimet, eikä siinä ylitetä sitä, mikä on tarpeen näiden tavoitteiden saavuttamiseksi. Myös asetuksen nojalla hyväksyttyjen toimenpiteiden on oltava oikeasuhteisia. Tapauksissa, joissa tämä ei ilmene kyseisen kansainvälisen sopimuksen määräyksistä, muutoksella lisätään tätä varten nimenomainen säännös. Tässä noudatetaan yleisen kansainvälisen oikeuden vaatimusta, jonka mukaan vastatoimenpiteen on oltava oikeasuhteinen.

- **Toimintatavan valinta**

Komissio pitää tätä lainsäädännön muutosta asianmukaisena, koska sillä muutetaan voimassa olevaa asetusta, joka on jo annettu SEUT-sopimuksen 207 artiklan perusteella.

3. KUULEMISTEN JA VAIKUTUSTENARVIOINTIEN TULOKSET

- **Jälkiarvioinnit/toimivuustarkastukset**

Ei sovelleta.

- **Sidosryhmien kuuleminen**

Tämän aloitteen yhteydessä ei ole toteutettu julkista kuulemista. Ehdotetuilla muutoksilla lisätään vain uusia tekijöitä, jotka käynnistävät asetuksen käytön WTO:ssa ilmenevän hätätilanteen vuoksi.

Asetuksen nojalla hyväksyttävien kauppapoliittisten toimenpiteiden osalta komissiota sitoo jo velvoite kerätä tietoja ja noudattaa täytäntöönpanosäädösten antamismenettelyä kussakin yksittäisessä soveltamistapauksessa. Tietojen keruun kautta komissio pyrkii hankkimaan sidosryhmiltä tietoja ja näkökantoja unionin taloudellisista eduista tietyillä sektoreilla, joilla vastatoimenpiteitä voitaisiin harkita. Komissio ottaa saadut tiedot ja näkökannat huomioon.

Asetuksella (EU) 2015/1843[10] perustettu komitea avustaa komissiota täytäntöönpanoasetuksen soveltamisessa. Komitea koostuu unionin jäsenvaltioiden edustajista.

- **Asiantuntijatiedon keruu ja käyttö**

Ei sovelleta. Jäljempänä annetaan tarkempia tietoja.

- **Vaikutustenarviointi**

Tämän aloitteen yhteydessä ei ole tehty vaikutustenarviointia aiheen luonteen vuoksi, sillä kyseessä on kansainvälisiin kauppasopimuksiin perustuvien oikeuksien soveltaminen ja täytäntöönpano. Tällä ehdotuksella ei ole välittömiä taloudellisia, yhteiskunnallisia tai ympäristöön liittyviä vaikutuksia eikä mahdollisesti (tapauskohtaisesti) hyväksyttävien toimenpiteiden luonne mahdollista ennakkoarviointia.

Kuten edellä selitetään, kauppapoliittisten toimenpiteiden hyväksymisen osalta komissiota sitoo jo velvoite kerätä tietoja ja noudattaa tiettyä menettelyä kussakin yksittäisessä soveltamistapauksessa. Tietojen keruun kautta komissio pyrkii hankkimaan sidosryhmiltä tietoja ja näkökantoja unionin taloudellisista eduista tietyillä sektoreilla, joilla vastatoimenpiteitä voitaisiin harkita.

Ehdotuksella uudistetaan komission velvoite tarkastella asetuksen soveltamisalaa tietyn ajanjakson jälkeen. Sen vuoksi komissio voi tarkastella myös muutoksen vaikutusta.

Tällä ehdotuksella puututaan kiireelliseen tilanteeseen, joka vaatii nopeita toimia.

- **Sääntelyn toimivuus ja yksinkertaistaminen**

Ei sovelleta.

- **Perusoikeudet**

Ei sovelleta.

4. TALOUSARVIOVAIKUTUKSET

Ei ole.

Ehdotetulla muutoksella tarjotaan mekanismi, jolla unionin oikeudet voidaan panna täytäntöön.

5. LISÄTIEDOT

- **Toteuttamissuunnitelmat, seuranta, arviointi ja raportointijärjestelyt**

Ei sovelleta.

- **Ehdotukseen sisältyvien säännösten yksityiskohtaiset selitykset**

Ehdotuksella tehdään vain joitakin muutoksia voimassa olevaan täytäntöönpanoasetukseen.

[10] Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2015/1843, annettu 6 päivänä lokakuuta 2015, unionin menettelyistä yhteisessä kauppapolitiikassa kansainvälisen kaupan säännöissä unionille annettujen, erityisesti Maailman kauppajärjestössä (WTO) käyttöön otettujen oikeuksien käyttämisen varmistamiseksi (kodifikaatio) (EUVL L 272, 16.10.2015, s. 1).

Uudet säännökset ovat seuraavat:

– Asetuksen 3 artiklaan (Soveltamisala) lisätään aa ja bb alakohta. Niillä annetaan unionille mahdollisuus toteuttaa toimenpiteitä tilanteissa, joissa riitojenratkaisumenettelyä ei voida käyttää toisen osapuolen yhteistyöstä kieltäytymisen vuoksi kauppariidassa, joka perustuu joko WTO-sopimukseen tai muuhun alueelliseen tai kahdenväliseen kansainväliseen kauppasopimukseen. WTO-sopimukseen perustuvien riitojen osalta edellytetään, että unioni on saanut WTO:n paneelilta ratkaisun, jossa vahvistetaan EU:n oikeus toimiin, eikä valitusten välimiesmenettelyä koskevasta väliaikaisjärjestelystä ole päästy sopimukseen.

– Asetuksen 4 artiklaan lisätään bb alakohta, jossa vahvistetaan vaatimus, jonka mukaan unionin vastatoimenpiteet tällaisessa tilanteessa eivät saa ylittää kolmannen maan toimenpiteen aiheuttamia mitätöiviä tai heikentäviä vaikutuksia. Tällainen vaatimus sisältyy jo nykyiseen lainsäädäntökehykseen riitojenratkaisua koskevien sääntöjen nojalla, ja siinä noudatetaan yleisen kansainvälisen julkisoikeuden vaatimusta, jonka mukaan vastatoimenpiteiden on oltava oikeassa suhteessa siihen rikkomiseen nähden, johon niillä vastataan.

– Asetuksen 10 artiklaa muutetaan niin, että uusitaan komission velvoite tarkastella uudelleen asetuksen soveltamisalaa, myös ehdotetun muutoksen osalta, viiden vuoden jälkeen.

2019/0273 (COD)

Ehdotus

EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUS

unionin oikeuksien harjoittamisesta kansainvälisten kauppasääntöjen soveltamista ja täytäntöönpanoa varten annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 654/2014 muuttamisesta

EUROOPAN PARLAMENTTI JA EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, jotka

ottavat huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 207 artiklan 2 kohdan,

ottavat huomioon Euroopan komission ehdotuksen,

sen jälkeen kun esitys lainsäätämisjärjestyksessä hyväksyttäväksi säädökseksi on toimitettu kansallisille parlamenteille,

noudattavat tavallista lainsäätämisjärjestystä,

sekä katsovat seuraavaa:

(1) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) N:o 654/2014[11] vahvistetaan yhteinen lainsäädäntökehys kansainvälisiin kauppasopimuksiin perustuvien unionin oikeuksien harjoittamiseksi tietyissä erityistilanteissa.

(2) Yksi tällaisista tilanteista liittyy Maailman kauppajärjestön (WTO) perustamissopimuksella ja muilla kansainvälisillä kauppasopimuksilla, mukaan lukien alueelliset ja kahdenväliset sopimukset, vahvistettuihin riitojenratkaisumekanismeihin. Asetuksella (EU) N:o 654/2014 annetaan unionille mahdollisuus suspendoida velvoitteet sen jälkeen, kun riitojenratkaisumenettelyt on saatu päätökseen.

(3) Kyseisessä asetuksessa ei kuitenkaan käsitellä tilanteita, joissa unionilla on oikeus toimia vastauksena kolmannen maan voimassa pitämään toimenpiteeseen, mutta riitojenratkaisu on estetty tai ei ole muutoin käytettävissä siitä syystä, että kyseisen toimenpiteen hyväksynyt kolmas maa kieltäytyy yhteistyöstä.

(4) WTO:n riitojenratkaisuelin ei ole kyennyt täyttämään WTO:n valituselimessä avoimina olevia toimia. Valituselin ei enää kykene suoriutumaan tehtävistään, kun siinä on vähemmän kuin kolme jäsentä jäljellä. Kunnes tilanne saadaan ratkaistua ja jotta voidaan säilyttää WTO:n riitojenratkaisumenettelyn olennaiset periaatteet ja piirteet sekä unionin menettelylliset oikeudet käynnissä olevissa ja tulevissa riidoissa, unioni on pyrkinyt sopimaan valitusten välimiesmenettelyä koskevista väliaikaisjärjestelyistä WTO:n riitojen ratkaisusta annettuja sääntöjä ja menettelyjä koskevan sopimuksen, jäljempänä ’DSU-sopimus’, 25 artiklan nojalla. Euroopan unionin neuvosto on hyväksynyt tämän lähestymistavan 27 päivänä toukokuuta 2019

[11] Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 654/2014, annettu 15 päivänä toukokuuta 2014, unionin oikeuksien harjoittamisesta kansainvälisten kauppasääntöjen soveltamista ja täytäntöönpanoa varten ja yhteisön menettelyistä yhteisessä kauppapolitiikassa kansainvälisen kaupan säännöissä yhteisölle annettujen, erityisesti Maailman kauppajärjestössä (WTO) käyttöön otettujen oikeuksien käyttämisen varmistamiseksi annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 3286/94 muuttamisesta (EUVL L 189, 27.6.2014, s. 50).

ja 15 päivänä heinäkuuta 2019 ja Euroopan parlamentti tukee sitä 28 päivänä marraskuuta 2019 annetussa päätöslauselmassaan. Jos WTO:n jäsen kieltäytyy osallistumasta tällaiseen järjestelyyn ja toimittaa valituksen valituselimelle, joka ei ole toiminnassa, riidanratkaisu tosiasiallisesti estyy.

(5) Samanlainen tilanne saattaa syntyä muiden kansainvälisten kauppasopimusten nojalla, erityisesti alueellisten tai kahdenvälisten sopimusten nojalla, jos kolmas maa ei toimi tarvittavassa yhteistyössä, jotta riitojenratkaisu toimisi, esimerkiksi jättämällä välimiehen nimittämättä, ja jos ei ole mekanismia, jolla turvattaisiin riitojenratkaisun toiminta tällaisessa tilanteessa.

(6) Jos riitojenratkaisu estetään, unioni ei kykene panemaan täytäntöön kansainvälisiä kauppasopimuksia. Sen vuoksi on aiheellista laajentaa asetuksen (EU) N:o 654/2014 soveltamisala koskemaan tällaisia tilanteita.

(7) Tätä varten komission olisi voitava suspendoida kiireellisesti kansainvälisten kauppasopimusten, myös alueellisten tai kahdenvälisten kauppasopimusten, mukaisia velvoitteita, jos unioni ei kykene turvautumaan sitovan riitojenratkaisumenettelyn käyttöön, koska kolmas maa on tehnyt siitä mahdotonta.

(8) On myös aiheellista vahvistaa, että jos tällaisissa tilanteissa toteutetaan toimenpiteitä kaupan rajoittamiseksi kolmannen maan kanssa, tällaisten toimenpiteiden olisi oltava oikeassa suhteessa niihin mitätöiviin tai heikentäviin vaikutuksiin, joita kolmannen maan toimenpiteet aiheuttavat unioniin kaupallisiin etuihin, kansainväliseen oikeuteen perustuvien unionin velvoitteiden mukaisesti.

(9) Asetuksen (EU) N:o 654/2014 uudelleentarkastelulauseke olisi uusittava toiseksi viisivuotiskaudeksi, ja sen olisi katettava ehdotetun muutoksen soveltaminen.

(10) Sen vuoksi asetusta (EU) N:o 654/2014 olisi muutettava,

OVAT HYVÄKSYNEET TÄMÄN ASETUKSEN:

1 artikla

Muutetaan asetus (EU) N:o 654/2014 seuraavasti:

1) Muutetaan 3 artikla seuraavasti:

a) Lisätään aa alakohta seuraavasti:

”aa) sen jälkeen kun jäsenille on jaettu WTO-paneelin raportti, jossa hyväksytään kokonaan tai osittain Euroopan unionin esittämät vaatimukset, jos DSU-sopimuksen 17 artiklan mukaista valitusta ei voida tehdä ja jos kolmas maa ei ole suostunut valitusten välimiesmenettelyä koskevaan väliaikaisjärjestelyyn DSU-sopimuksen 25 artiklan nojalla;”

b) Lisätään bb alakohta seuraavasti:

”bb) kauppariitoihin, jotka liittyvät muihin kansainvälisiin kauppasopimuksiin, mukaan luettuina alueelliset tai kahdenväliset sopimukset, jos ratkaisu ei ole mahdollinen, koska kolmas maa ei toteuta toimia, jotka ovat tarpeen, jotta riitojenratkaisumenettely toimisi;”

2) Lisätään 4 artiklan 2 kohtaan bb alakohta seuraavasti:

”bb) jos toteutetaan toimenpiteitä kaupan rajoittamiseksi kolmannen maan kanssa 3 artiklan aa tai bb alakohdan mukaisissa tilanteissa, tällaisten toimenpiteiden

olisi vastattava niitä mitätöiviä tai heikentäviä vaikutuksia, joita kolmannen maan toimenpiteet aiheuttavat unioniin kaupallisiin etuihin;”

3) Muutetaan 10 artikla seuraavasti:

a) Korvataan 1 kohta seuraavasti:

”Komissio tarkastelee viimeistään 1 päivänä maaliskuuta 2025 uudelleen tämän asetuksen soveltamisalaa ottaen erityisesti huomioon soveltamisalaan tehdyt muutokset, jotka tulevat voimaan [tämän muutosasetuksen voimaantulopäivä], mahdollisesti hyväksyttävät kauppapoliittiset toimenpiteet ja asetuksen täytäntöönpanon, ja esittää havainnoistaan kertomuksen Euroopan parlamentille ja neuvostolle.”

b) Muutetaan 2 kohta seuraavasti:

i) Korvataan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan ensimmäinen virke seuraavasti:

”Toimiessaan 1 kohdan nojalla komissio toteuttaa uudelleentarkastelun, jonka tarkoituksena on suunnitella tämän asetuksen mukaisesti kauppapoliittisia lisätoimenpiteitä myönnytysten tai muiden velvoitteiden suspendoimiseksi palvelukaupan alalla.”

ii) Kumotaan toinen alakohta;

2 artikla

Tämä asetus tulee voimaan […] päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Tehty Brysselissä

Euroopan parlamentin puolesta	*Neuvoston puolesta*
Puhemies	*Puheenjohtaja*